آرمان ملی
armanmeli.ir
سال هفتم
شماره ۱۹۵۱
سه شنبه
۱۴۰۳ • ۰۸ • ۰۱
۱۸ ربیع الثانی ۱۴۴۶/ ۲۲ اکتبر ۲۰۲۴

گزارش

عزم جدی برای افزایش ظرفیت CNG

تنوع سبد سوختی یکی از راهکارهایی است که می‌تواند در کاهش ناترازی بنزین نقش مهمی ایفا کند و متأسفانه سهم سی ان جی‌ها این سبد سوختی از اقبال چندانی هم برخوردار نیست. به گزارش مهر، تنوع سبد سوختی یکی از راهکارهایی است که می‌تواند در کاهش ناترازی بنزین نقش مهمی ایفا کند و متأسفانه سهم سی ان جی‌ها این سبد سوختی از اقبال چندانی هم برخوردار نیست، به طوری که توان تولید و عرضه حداقل ۴۵ میلیون مترمکعب سی ان جی را در روز دارند که به دلیل عدم تقاضا تقریبا نیمی از این ظرفیت یعنی ۲۰ میلیون مترمکعب مورد استفاده قرار می‌گیرد.

چند سالی است که کارشناسان انرژی می‌گویند سریع‌ترین و بهترین راه برای از بین بردن ناترازی بنزین جایگزینی سوخت سی ان جی است، اگرچه دنیا به سمت خودروهای برقی می‌رود، اما در کشور ما جایگزینی خودروهای برقی نیاز به برنامه بلند مدت دارد. حتی چندی پیش محسن جوهری رئیس هیات‌مدیره انجمن CNG در در رابطه با این موضوع به مهر گفت: راهکار سریع جبران ناترازی بنزین جایگزینی سوخت سی ان جی است که در حال حاضر بدون نیاز به سرمایه‌گذاری مجدد، پتانسیل تولید و عرضه روزانه حداقل ۲۰ میلیون مترمکعب مازاد بر ظرفیت فعلی عرضه در کشور وجود دارد. محمدصادق عظیمی‌فر مدیرعامل شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی هم صحه بر این موضوع گذاشته و گفته است، هم صحه بر این موضوع گذاشته و گفته است، ۴۵ درصد از ظرفیت جایگاه‌های سی ان جی سراسر کشور مورد استفاده قرار نمی‌گیرد. همچنین کاهش مصرف روزانه این سوخت پاک در سال‌های اخیر از ۲۴ میلیون مترمکعب به ۱۹ میلیون مترمکعب رسیده است. به گفته مدیرعامل شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی افزایش سطح پوشش جایگاه‌های سی ان جی به ویژه در کلان شهرها و جنوب شرق کشور با تمرکز بر احداث جایگاه‌های سیار و نیز کوچک مقیاس، توجه به اقتصاد جایگاه‌داران از طریق ایجاد تناسب در کارمزد حق العمل با هزینه‌های جاری و نگهداری جایگاه، ارائه خدمات مستمر، تأمین و نوسازی تجهیزات با سازوکارهای حمایتی و همچنین پایش و بررسی دوره‌ای تجهیزات، علاوه بر افزایش اقبال مصرف‌کنندگان، توسعه و عرضه پایدار این سوخت پاک را تضمین کنیم.

خودروهایی که استاندارد نیستند

خودروهای غیر استاندارد را می‌توان متهم ردیف اول ناترازی بنزین در نظر گرفت چراکه تقریبا مصرف بنزین در کشور ما ۲ تا ۳ برابر سایر کشورهاست که علاوه بر آلودگی هوا بر ناترازی بنزین نیز دامن زده است، مهرجو نیز با انتقاد از استاندارد نبودن خودروهای داخلی تصریح کرد: در بازار داخلی خودرو، انحصار چندجانبه وجود دارد؛ به گونه‌ای که مردم را در مقابل چند انتخاب محدود و گران قرار داده‌ایم و انتظار داریم که مردم رفتار اصلاح گرانه داشته باشند.

رئیس هیات‌مدیره انجمن CNG در این زمینه گفته بود: با توجه به قوانین و دستورالعمل‌هایی که در این زمینه وجود داشته است و خودروسازان موظف بودند درصد معینی از تولیدات خود را به خودروهای دوگانه سوز اختصاص دهند، متأسفانه شاهد بدعهدی آنها بوده‌ایم و سال ۹۸ مصوبه‌ای ابلاغ شد که یک و نیم میلیون خودرو با حمایت دولت با استفاده از ماده ۱۲ قانون رفع موانع تولید، به صورت رایگان دوگانه سوز شوند که به دلیل مشکلات موجود تقریبا با شکست مواجه شد و نزدیک به ۴۰۰ هزار دستگاه از این طریق دوگانه سوز شدند. اگرچه محمدصادق عظیمی‌فر نفتی از زمانی که به عنوان مدیرعامل شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های انتخاب شده است بر تنوع سبد سوختی تاکید کرده است و روز گذشته در نشست هم‌اندیشی فعالان صنعت سی ان جی بیان کرد: چالش‌ها و موانع متنوعی در امر توسعه صنعت سی ان جی وجود دارد که از این عوامل، مواردی نظیر قیمت سی ان جی و بهینه نبودن سهمیه تخصیص یافته به ناوگان خودرویی سبب شده است تا از منظر اقتصاد رفتاری، توسعه این صنعت با کندی روبه‌رو شود؛ نبود سهولت دسترسی به جایگاه‌ها به ویژه در کلانشهرها، متوقف شدن فرایند تبدیل، تولید و نوسازی ناوگان دوگانه سوز از عوامل دیگری است که سبب کاهش مصرف سی ان جی در کشور شده است. وی با اشاره به اینکه همه این چالش‌ها اقتصاد بخش خصوصی فعال در این صنعت را تحت شعاع قرار داده است، افزود: تلاش خواهیم کرد با رفع این موانع از طریق ارتباط پیوسته با ذی‌نفعان و رایزنی در سطوح مختلف حاکمیتی، افزون بر اصلاح الگوی کسب و کار ذی‌نفعان، جذابیت سرمایه‌گذاری در این بخش را برای سرمایه‌گذاران افزایش دهیم. معاون وزیر نفت در امور پالایش و پخش تأکید کرد: متنوع سازی سبد سوخت با استفاده از سی ان جی یکی از برنامه‌های اولویت‌دار در حوزه مدیریت مصرف است که در این باره در یک ماه گذشته مطالعه مفصلی به منظور احصای وضع موجود و نیز عارضه‌یابی آن انجام شده و برنامه توسعه‌ای افق کوتاه‌مدت تا بلندمدت آن نیز تدوین شده است.

«آرمان ملی» در گفت‌وگو با مهدی کرباسیان موانع رسیدن به رشد ۸ درصدی را بررسی می‌کند

رشد ۸ درصدی میراث غیرقابل دسترس دولت سیزدهم

پارادوکس کسری بودجه و اهداف رویایی اقتصادی

ایران با توانایی‌های بالقوه‌اش در رده نوظهور جهان قرار دارد

آرمان ملی- صدیقه بهزادپور: پیش‌بینی رشد ۸ درصدی در بازه زمانی ۱۴۰۳ تا ۱۴۰۷ به نظر اغلب کارشناسان و بر اساس تحلیل داده‌ها و وضعیت کنونی اقتصادی غیرممکن یا حداقل دشوار است، چراکه در این فرآیند باید اشراف مطلوبی در شاخص‌های کلیدی و تاثیرگذار چون، سیاست‌گذاری‌های دولتی و تعامل نهادهای موثر در این زمینه، اصلاح در ساختار اقتصادی، رفع یا بی‌اثر شدن تحریم‌ها و... وجود داشته باشد. به گفته صاحب‌نظران، اقتصاد ایران به دلایل مختلف از جمله تحریم‌های بین‌المللی، کاهش درآمدهای نفتی، هزینه‌های ساختاری در سیستم اقتصادی و بهره‌وری اندک، با چالش‌های جدی روبه‌رو بوده است که در اثر آن نرخ رشد اقتصادی ایران طی سال‌های اخیر را پر نوسان و حتی منفی ساخته است. تورم بالا، رشد نرخ بیکاری و رکود از جمله مشکلاتی است که در چندین سال اخیر به ویژه وجود داشته است، اما با وجود آن اهداف اقتصادی آرمانی را با وجود همه موانع پیش‌بینی کرده است که از جمله آن می‌توان به رشد ۸ درصدی اقتصادی تا پایان برنامه توسعه هفتم اشاره کرد. این در حالی است که بنا به گفته مقامات دولت چهاردهم دولت با کسری بودجه فراوانی روبه‌روست که با توجه به چالش‌های فراوان موجود در ابعاد اقتصادی، سیاسی و... همچنین فقدان یا ناچیز بودن سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی به عنوان رکن اصلی توسعه، به ۴۷ میلیارد دلار برای توسعه زیرساخت‌های نفت و گاز و میلیاردها دلار دیگر برای بخش‌هایی مانند راه‌آهن، جاده، بندر و شبکه برق نیاز داریم، چراکه تحریم‌ها به عنوان یکی از موانع اصلی رشد و توسعه مبادلات اقتصادی - مالی نه تنها رفع نشده بلکه در چند مورد افزایش هم داشته است و در نتیجه دولت با کمبود منابع مالی روبه‌روست. این درحالی است که کاملاً آشکار است که اقتصاد ایران با مشکلاتی مانند فساد، ناکارآمدی و فربهی بوروکراسی و عدم شفافیت در سیاست‌های اقتصادی مواجه است. این مشکلات باعث می‌شود که بهره‌وری اقتصادی و توسعه صنایع داخلی با آسیب‌هایی روبه‌رو شود. بهبود این ساختارها نیازمند اصلاحات اساسی است که البته احتمالاً چندان آسان نخواهد بود. از سوی دیگر تورم بالا و نوسانات ارزی در کشور، بر قدرت خرید مردم و سرمایه‌گذاری تأثیر منفی داشته است. این نوسانات، امنیت اقتصادی را کاهش می‌دهد و برنامه‌ریزی‌های بلندمدت اقتصادی را کند یا متوقف می‌کند. تحلیلگران بر این باور هستند، رشد اقتصادی ۸ درصد نیازمند اصلاحات ساختاری در اقتصاد است که شامل کاهش وابستگی به درآمدهای نفتی، افزایش شفافیت در نظام اقتصادی، مبارزه بی‌اغماض با فساد و بهبود سیستم بوروکراتیک است. اجرای اصلاحات اقتصادی باید به‌گونه‌ای باشد که تنها سرمایه‌گذاری داخلی را تقویت کند، بلکه اعتماد سرمایه‌گذاران را نیز افزایش دهد. در این راستا به منظور بررسی چالش‌ها و ارائه راهکارهای مناسب برای شناسایی تناقضات در حوزه اهداف اقتصادی پیش‌بینی شده و راهکارهای مناسب برای رفع آن با مهدی کرباسیان، معاون اسبق وزارت اقتصاد گفت‌وگو کرده‌ایم که در ادامه می‌خوانید.

کسری بودجه یکی از چالش‌هایی به شمار می‌آید که مانع از تحقق برنامه ریزی‌های دولت در ابعاد مختلف می‌شود. اما پیش‌بینی رشد ۸ درصدی در دولت سیزدهم یکی از اهدافی است که پیش از دولت پزشکیان صورت گرفته است. به نظر شما چقدر امکان تحقق این امر در شرایط کنونی وجود دارد؟

زمانی که بودجه سال ۱۴۰۳ به مجلس ارائه و تصویب شد، در همان زمان کارشناسان اقتصادی به صراحت و از طرق مختلف در رسانه‌های مختلف اعلام کردند که بودجه مذکور کسری‌های فراوان خواهد داشت و اگر برای جبران این کسری، اندیشه نشود، اهداف بودجه محقق نخواهد شد و من هم بر همین اعتقاد هستم. مقدماتی که در این راستا در نظر گرفته شده تا بتوان به رشد ۸ درصدی پیش‌بینی و اعلام شده دست یافت. اما به اعتقاد من می‌توان گفت تقریبا غیرممکن است. هرچند رویکرد خوبی محسوب می‌شود، اما برای تحقق آن پیش زمینه‌های جدی مانند، گسترش تعاملات سیاسی، اصلاح زیرساخت‌ها و رفتارهای اقتصادی – سیاسی، حذف یا کاهش تحریم‌های اعمال شده، تلاش برای توسعه بازار و افزایش فروش نفت، بهبود مبادلات مالی – پولی بدون هزینه‌های سربار و... نیاز است که باید به صورت جدی عملیاتی شود. اما از همه مهم‌تر بحث سرمایه‌گذاری و افزایش رایزنی‌های برای توسعه و افزایش حضور سرمایه‌داران داخلی و خارجی به کشور است، چراکه طی ۱۰ تا ۱۲ سال گذشته با احتساب استهلاک صورت گرفته می‌توان گفت که سرمایه‌گذاری از نرخ منفی برخوردار بوده است. از این رو باید گفت چنانچه با این رویه قصد ادامه مسیر داشته باشیم، امکان تحقق رشد ۸ درصدی در برنامه‌ریزی‌های صورت گرفته عملیاتی نخواهد شد و فقط در حد شعار باقی می‌ماند. بنابراین پیش زمینه هر برنامه و سیاست‌گذاری در بخش اقتصادی، رفع تحریم‌ها و رشد سرمای‌گذاری، به ویژه سرمایه‌گذاری خارجی است تا بتوانیم در سایه تحقق رشد ۸ درصدی اقتصادی به منابع جدید مالی نیز دست یابیم و بتوانیم در این راستا به مشکل کسری بودجه نیز فائق آئیم. در غیراینصورت همچون دولت‌های گذشته مجبور به استقراض از بانک مرکزی یا برداشت از صندوق توسعه ملی خواهیم بود. کما اینکه دولت چهاردهم نیز در آغاز فعالیت خود و به منظور جبران چالش‌های موجود مجبور به اخذ مجوز مقام معظم رهبری برای برداشت از صندوق توسعه شد تا بتواند پول گندم‌کاران را که از دولت قبل مانده بود پرداخت کند. این امر حتی برای پرداخت بدهی پرستاران تکرار شد و اگر همین رویه ادامه یابد، پیش‌بینی من این است که تا پایان سال باز هم نیاز به مجوز برای برداشت پول از صندوق توسعه خواهیم بود تا کشور بتواند در ریل عادی خود حرکت کند.

چرا با وجود تمام موانع موجود در کشور دولت قبل بر عملیاتی شدن رشد ۸ درصدی اقتصادی تا پایان دوره برنامه تاکید داشت؟ به‌رغم تاکید اکثر کارشناسان بر کسری بودجه و فراهم نبودن زیرساخت‌های مناسب برای آن و در چه صورت دولت چهاردهم می‌تواند به این مهم دست یابد؟

اینکه وزیر اقتصاد و رئیس سازمان برنامه و بودجه در اواخر دولت سیزدهم اعلام کردند که، کشور بدون استقراض و بدون مشکلی توانستیم کشور را اداره کنیم، شعاری سیاسی بوده است که دولت را با چالش‌های بسیاری مواجه ساخت. در تحلیل کسری بودجه ایران باید گفت که مشکل کسری بودجه در ایران ممکن است ناشی از عدم تحقق موارد پیش‌بینی شده باشد، خصوصا در حوزه‌های مختلف برنامه‌ریزی شده مانند مالیات‌ها. اگر دارایی‌های دولتی و مالیات‌ها به شکلی مناسب محقق نشوند با توجه به سهم زیاد در نظر گرفته شده از این محل، بر تشدید کسری بودجه تأثیرگذار خواهد بود. علاوه بر این مشکلات و چالش‌های بین‌المللی و تحریم مانع از تحقق منابع درآمدی دولت شده و خواهد شد. از این رو تا زمانی که تحریم‌ها پابرجا باشند، وضعیت بودجه بهبود چشمگیری نخواهد داشت، مگر اینکه دولت سیاست‌های جدی انقباضی را در هزینه‌ها تبدیل کند و به جذب سرمایه‌گذاری خارجی بپردازد.

> تحریم‌های بین‌المللی و عدم مدیریت صحیح در مقابله با تحریم‌ها، به همراه ناتوانی در تأمین بودجه و عدم رشد مناسب، از عوامل کلیدی بحران اقتصادی تورمی به شمار می‌آید

به نظر شما بهبود وضعیت اقتصادی کشور و تحقق اهداف و برنامه‌ریزی‌های اقتصادی نیاز به چه پیش‌شرط‌هایی دارد؟

برای بهبود وضعیت، نیاز به اصلاح ساختاری اساسی در اقتصاد کشور وجود دارد که این شامل مدیریت بهتر منابع مالی، کاهش هزینه‌های غیرضروری دولت و بازنگری در سیاست‌های مالی است که باید با سیاست‌های صرفه‌جویی و مدیریت دقیق بدهی‌های دولت همراه باشد. پناه آوردن به استقراض و بدهی بارآوردن به عنوان یک راه‌حل موقتی مطرح می‌شود که قطعا این ابزار تنها در مقطع کوتاهی می‌تواند تاثیرگذار باشد اما باید با در پیش گرفتن راهکاری منطقی و موثر عواملی که باعث استمرار کسری بودجه است را یافت و با اصلاح آن در بهبود ساختارهای اقتصادی بیش از پیش گام‌های موثر برداشت. در مجموع نباید از این امر غافل شد که اهداف در بودجه‌های تنظیم شده، اغلب به دلایل سیاسی و با وجود تحریم‌ها محقق نشده است. برای رفع این مشکلات، علاوه بر اصلاحات مالی و اقتصادی، بهبود روابط بین‌المللی و جذب سرمایه‌گذاری خارجی ضرورت دارد و در این راستا بدیهی است که باید با در پیش گرفتن دیپلماسی سیاسی – اقتصادی مناسب موانع پیش‌رو در این زمینه را از بین برد. درباره برنامه هفتم توسعه می‌توان گفت که اهداف در نظر گرفته شده تا حدی آرمان‌گرایانه است و کاملا منطبق بر واقعیت‌های اقتصادی کشور نیست. البته اگر اعداد و برنامه‌ها متناسب با شرایط جامعه باشد و همچنین از نیروهای کارآمد استفاده شود و تعاملات لازم انجام شود، حمایت عمومی از آن افزایش پیدا خواهد کرد. با این حال اهداف اقتصادی مهم مانند نرخ رشد ۸ درصد نیازمند پیش شرط هایی است که باید بیشتر به آن توجه کرد. در حقیقت برای رسیدن به این نرخ، نیاز به سرمایه‌گذاری کلان در حدود ۴۷ میلیارد دلار در بخش نفت و ۶۰ میلیارد دلار در حوزه فولاد است، در حالی که منابع درآمدی کشور بسیار محدود و شرایط اقتصادی ناپایدار است. از طرف دیگر استفاده از نیروهای ناکارآمد در دولت به تکرار تجربیات و ناکامی دولت‌های گذشته منجر خواهد شد.

تورم و تحریم‌ها از دلایل اصلی و موانع توسعه اقتصادی محسوب می‌شوند. برای کاهش تورم و رفع تحریم‌ها در شرایط کنونی چه می‌توان انجام داد؟

از جمله دلایل اصلی افزایش تورم در کشور می‌توان به تحریم‌ها، تصمیمات غیرکارشناسی و تشدید سیاست‌های اقتصادی نادرست اشاره کرد. علاوه بر این تحریم‌های بین‌المللی و عدم مدیریت صحیح در مقابله با تحریم‌ها، به همراه ناتوانی در تأمین بودجه و عدم رشد مناسب، از عوامل کلیدی بحران اقتصادی تورمی به شمار می‌آید. برای کاهش تورم و بهبود وضعیت اقتصادی، دولت باید به تولید داخلی توجه کند و فضای کسب‌وکار را رونق دهد. باید توجه داشت که تصمیم‌گیری‌های مهم سیاسی باید پس از هم‌اندیشی با اقتصاددانان، به رویکردی تبدیل شود تا با برنامه‌های عملی‌تر و علمی‌تر، بتوان اقتصاد را به سمت ثبات هدایت کرد. یکی از اشتباهات دولت‌ها، سیاست‌های اجتماعی و غیرکارشناسی است که مشکلات تورمی را موجب شده است که باید هرچه سریع‌تر کاهش یابد و به این منظور نیازمند برنامه‌ریزی دقیق برای کاهش نقدینگی و افزایش رشد تولید ناخالص داخلی هستیم. در حال حاضر، منطقه با بحران‌های مختلفی مواجه است، مسائلی مانند درگیری‌ها در غزه و لبنان همه منطقه را تحت تأثیر قرار داده است. در چنین شرایطی اختلافات تاریخی و برجسته، بین ایران و آمریکا هم نقش خود را دارد. با وجود اینکه نمی‌خواهم به جنبه‌های سیاسی این موضوع وارد شوم، اما باید اشاره کنم که اروپا در گذشته موضعی میان دو کشور داشت. بعضی اروپایی‌ها به ایران نزدیک بودند و برخی از آنها هم به آمریکا نزدیک بودند، اما در مجموع می‌توان گفت که اتحادیه اروپا اغلب در میانه قرار می‌گرفت. اما با اوج گرفتن بحران‌های جدید در منطقه، این وضعیت تغییر کرد. اروپایی‌ها بدون در نظر گرفتن واقعیت‌های منطقه، در برابر ایران حتی نسبت به آمریکایی‌ها موضع شدیدتری در پیش گرفتند. تبلیغات شدید در رسانه‌های اروپایی موجب شده که برخی از اروپایی‌ها ایران را متحد روسیه بدانند. موضوعی که بی‌تردید اشتباه است و ایران در برابر ماجرای اوکراین دیدگاه‌های خود را ابراز کرده است. در این میان، همکاری با چین نیز مسائل مختلفی را همراه دارد. چین به عنوان دومین اقتصاد جهان، این امکان را دارد که در ایران سرمایه‌گذاری کند. اگر این سرمایه‌گذاری‌ها در زیرساخت‌های کشور به صورت مطلوب انجام شود، بسیاری از مشکلات حل خواهد شد. به عقیده من، برای غلبه بر مشکلات متعدد اقتصادی می‌توان با نگاه دقیق‌تری به مساله سرمایه‌گذاری خارجی نگاه کرد و با رعایت همه جوانب، از این امکان استفاده کرد. الان دیگر اغلب مسئولان می‌دانند که توسعه کشور صرفا با تکیه بر درآمد نفت و گاز یا اصلا امکان‌پذیر نیست و یا اینکه بسیار بسیار دشوار است. برای مثال، ما به ۴۷ میلیارد دلار برای توسعه زیرساخت‌های نفت و گاز و میلیاردها دلار دیگر برای بخش‌هایی مانند راه‌آهن، جاده، بندر و شبکه برق نیاز داریم. منابع لازم برای حل این مشکلات را می‌توان از این طریق تهیه کرد و این امکان نباید نادیده گرفته شود. از سوی دیگر، یکی از موضوعات مهم کشور توجه و افزایش سرمایه اجتماعی است و اگر دولت بتواند بر مشکلات گفته شده فائق اید، بی‌تردید سرمایه اجتماعی افزایش خواهد یافت. مردم ایران بزرگوار و شریف هستند. در شرایطی که سایر کشورها برنامه‌های متعدد اقتصادی را با سرعت دنبال می‌کنند، نمی‌توان از آنها عقب ماند. اگر به منابع طبیعی و موقعیت استراتژیک ایران توجه کنیم، به خوبی می‌بینیم ایران با توانایی‌های بالقوه‌اش در رده نوظهور جهان قرار دارد. به بیان دیگر ایران با وجود منابع عظیم زیرزمینی، دسترسی به آب‌های آزاد و موقعیت استراتژیک ایران با وجود منابع عظیم زیرزمینی، دسترسی به آب‌های آزاد و موقعیت استراتژیک در رده نوظهور جهان قرار گرفته و شرایط بسیار مناسبی برای رشد دارد، اما هنوز از فناوری‌های نو به دلیل تحریم‌ها بی‌بهره است و شرایط بسیار مناسبی برای رشد دارد، اما هنوز از فناوری‌های نو به دلیل تحریم‌ها بی‌بهره است.

ذره بین

علت گران فروشی نانوایان چیست؟

نان یکی از کالاهای اساسی است که نقش مهمی در سفره مردم دارد، اما با تحت کنترل نبودن خرید و فروش و قیمت‌گذاری آن میزان هدررفت، گرانفروشی و کم فروشی آن چندان قابل کنترل نیست و آسیب‌هایی را به همراه دارد و طی یک ماه گذشته که قیمت‌ها اصلاح شده مردم از شرایط و نرخ غیر واقعی نان و نانوایان از افزایش چندباره مواد اولیه طی سال ناراضی هستند. به گزارش ایسنا، ۱۹ شهریورماه سال جاری بود که قیمت نان دولتی به‌طور رسمی ۶۰ درصد افزایش یافت و بر اساس این افزایش قیمت، هم اکنون قیمت هر نان لواش با آرد نوع یک از ۵۰۰ به ۷۰۰ تومان، لواش نوع دو به ۹۰۰ تومان، قیمت نان بربری با آرد نوع یک از ۱۸۰۰ تومان به ۲۵۰۰ تومان، بربری ساده با آرد نوع دو ۳۵۰۰ تومان، قیمت تافتون سنتی با آرد نوع یک از ۹۰۰ تومان به ۱۲۶۰ تومان، قیمت تافتون خراسانی از هزار تومان به ۱۴۰۰ تومان و قیمت تافتون گردان نیز از ۷۰۰ تومان به ۸۵۰ تومان، قیمت تافتون نوع دو ۱۵۰۰ تومان، نان ماشینی تافتون با آرد نوع یک ۸۵۰ تومان و نوع دو، ۱۲۰۰ تومان رسیده است.

از طرف دیگر قیمت نان بربری یک رو کنجد ۴۰۰۰ تومان، قیمت نان بربری دو رو کنجد نیز ۵۵۰۰ تومان است، قیمت نان سنگک ساده نیز ۵۰۰۰ هزار تومان شده که این نوع نان با یک واحد کنجد ۶۵۰۰ تومان، قیمت نان سنگک دو واحد کنجد ۸۰۰۰ تومان، قیمت سنگک سه واحد کنجد ۹۵۰۰ تومان تعیین شده است. در پی اعلام این قیمت‌ها، بررسی میدانی از برخی نانوایی‌ها نشان می‌دهد که هنوز با قیمت جدید نان را توزیع نمی‌کردند و برخی نیز پیش از اعلام قیمت‌های جدید افزایش قیمت چشمگیری داشتند، اما پس از گذشت یک ماه از اصلاح قیمت‌ها، طی روزهای گذشته، سری به نانوایی‌های محله‌ای در خیابان آزادی زدیم دیدیم که تنور گران فروشی و کم فروشی داغ است و حتی هیچ نشانی از نرخ نان بر روی دیوار آن‌ها وجود ندارد. سراغ یکی از نانوایی‌های سنگکی که عمر طولانی در آن محله داشت و صف طویلی از مردم مقابل آن بود رفتیم. عطر نان‌های کنجدی و برشته تمام محیط را پر کرده بود. قیمت که گرفتیم، گفتند نان ساده ۱۰ هزار تومان و کنجدی ۱۵ هزار تومان است. از هر دو مدل خریداری کردم و نکته قابل توجه این بود که برخلاف گرانفروشی این نانوایی نسبت به نرخ مصوب نان‌ها از کیفیت مناسبی برخوردار نبودند و با وجود برشته بودن ظاهر نان، داخل آنها خمیری و نیم‌پز بود و نان‌های کنجدی نیز با وجود اینکه مشخص شده که باید چند واحد کنجد داشته باشند میزان به کارگیری کنجد در آنها رعایت نشده بود. در همان حوالی نانوایی بربری فروشی نیز بود که وقتی برای خرید نان رفتیم علاوه بر دو برابر گران‌تر فروختن نان‌ها، با این صحنه مواجه شدیم که کارت عابر بانک را گرفته و خودشان حساب می‌کردند و حتی علاوه برگران‌فروشی، هر عدد نان را دو عدد محاسبه می‌کردند و حتی قبض خرید را نیز تحویل نمی‌دادند. در حالی که نان بربری کنجدی با آرد نوع یک را باید ۳۵۰۰ تومان به فروش برسانند، با قیمت ۱۰ هزار تومان می‌فروختند.

به سراغ مردم در صف نانوایی‌ها رفتیم. درباره کیفیت نان می‌گفتند: «نان‌ها هر روز کوچک‌تر از دیروز می‌شوند و کیفیت پخت آن‌ها ضعیف است.» «یک بخش از نان را کنجد می‌زنند و باقی نقاط نان کنجد ندارد اما حتی چند برابر قیمت واقعی می‌فروشند و اعتراض ما راه به جایی نمی‌برد. چه بگوییم؟.» «دو روز گذشته که پنج نان کنجدی گرفتم برای من به اندازه ۱۰ نان کارت کشیدند و حتی نگذاشتند خودم کارت بکشم که بدانم چقدر محاسبه شده است.» «کاش تعزیرات و دستگاه‌های نظارتی بعد از این قانون‌گذاری‌ها حواسشان به اجرای قوانین هم بود و نظارت می‌کردند که هر روز به جان و جیب مردم خسارت وارد نشود.»

طرح هوشمندسازی آرد و نان موجب کنترل نرخ‌های غیرواقعی و هدررفت نان شد؟

این شرایط درحالیست که سال ۱۴۰۱ دولت با اجرای طرح هوشمندسازی آرد و نان و تجهیز نانوایی‌ها به کارت‌خوان و هوشمندسازی یارانه آرد و نان تلاش کرد تا عرضه خارج از شبکه آرد و نان را کنترل و شکسته شدن برخی نرخ‌های غیرواقعی و ترمیم اقتصاد نانوایان و ارتقای کیفیت نان و جلوگیری از هدررفت نان را دنبال کند. در اوایل اجرای این طرح هوشمندسازی یارانه آرد و نان برخی نرخ‌های غیرواقعی شکسته شد و در برخی مواضع حتی در مسیر نزولی قرار گرفت و به‌طور کلی اجرای این طرح رویکرد مناسبی داشت، اما به مرور زمان راه در روهای این طرح نیز پیدا شد و حتی با وجود این کارت‌خوان‌ها نیز گران فروشی اتفاق می‌افتاد.

برخورد جدی با گرانفروشان

برای بررسی موضوع افزایش قیمت نان و تاثیر آن در کیفیت و کاهش هدررفت نان و گران فروشی‌ها و... با اتحادیه نانوایان تماس گرفتیم و پاسخی دریافت نکردیم، اما بر اساس گزارشات صدا و سیما طی نظارت‌هایی که طی روزهای گذشته آغاز شده است، معصومه رضایی- مدیرکل دفتر هماهنگی امور اقتصادی استانداری تهران- درباره موضوع گرانفروشی و کم فروشی نانوایی‌ها با تاکید بر اینکه با وجود اصلاحات قیمتی، هنوز برخی از نانوایان گران فروشی می‌کنند اظهار کرده است: برخی از آنها در قیمت دست برده و بعضی دیگر وزن چانه نان را کم می‌کنند. قیمت‌ها با نظر بخش خصوصی اصلاح شده است و ما با تشدید نظارت‌ها باید فضای تخلف را از بین ببریم. بر اساس تصمیم کارگروه آرد و نان، از این پس سهمیه آرد نانوایان متخلف بنا بر نوع تخلف به طور موقت یا دائم قطع می‌شود؛ این قطع سهمیه به خاطر این است که اگر نانوا به تخلف خود ادامه داد، دیگر لزومی بر ادامه فعالیت وی وجود ندارد. وی ضمن اشاره بر اینکه تاکنون سهمیه آرد ۱۱ نانوایی قطع شده است گفت: واحدی که اصرار به گران فروشی دارد، از آرد دولتی محروم خواهد شد و سهمیه آن به نانوایی‌های اطراف داده می‌شود.

نانوایان هم نارضایتی‌هایی دارند

اما مسأله به همینجا ختم نشد، چراکه پس از اعلام نارضایتی مردم یکی از نانوایان گفت: همان روزی که قیمت نان در کشورمان به طور رسمی افزایش یافت شاهد آن بودیم که قیمت خمیر مایه مورد نیاز نانوایان نیز ۴۰۰ هزار تومان افزایش یافت. همه می‌گویند نانوایان گرانفروشی می‌کنند؛ اما هیچ‌کسی بر قیمت مواد اولیه این صنف مثل خمیرمایه و آرد نظارتی ندارد و در آخر ما متهم می‌شویم. طی چند سال اخیر با وجود افزایش قیمت آرد، حمل و نقل، سوخت و هزینه افزایش مزد کارگران تنها یکبار قیمت نان افزایش یافته و این شرایط در درآمد و معیشت ما بسیار تاثیرگذار است.